

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Bohdan Bieniek

SSN Piotr Prusinowski (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania Z. J.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
o wysokość emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 15 listopada 2018 r.,
zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 9 maja 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

I. oddała zażalenie,

**II. zasądza od ubezpieczonego na rzecz Zakładu Ubezpieczeń
Społecznych Oddział w Z. 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem
zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9 maja 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił skargę kasacyjną wniesioną przez pełnomocnika ubezpieczonego od wyroku tego Sądu z dnia 18 października 2017 r. w sprawie z odwołania Z. J. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. o wysokość emerytury.

W skardze kasacyjnej ubezpieczony zarzucając wyrokowi naruszenie art. 15 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS podał, że wartość przedmiotu sporu stanowi kwota 10.200 zł i że wartość ta została określona w sposób umowny po

przyjęciu, że różnica świadczeń obliczona zgodnie z art. 22 k.p.c. wynosiłaby 850-900 zł miesięcznie. Pełnomocnik ubezpieczonego, wezwany do wskazania wysokości postulowanej podstawy wymiaru składek za sporny okres 1976-1982, podał postulowaną roczną kwotę wynagrodzenia za powyższe lata. Sąd Apelacyjny postanowił sprawdzić wartość przedmiotu sporu. Zobowiązał organ rentowy w postanowieniu z dnia 6 kwietnia 2018 r. do obliczenia najkorzystniejszego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury z przyjęciem do wyliczeń postulowanych przez skarżącego podstaw wymiaru składek podanych w piśmie pełnomocnika z dnia 3 kwietnia 2018 r. Nadto zobowiązał organ do obliczenia potencjalnej wysokości emerytury ubezpieczonego zgodnie z art. 26 i art. 183 ust. 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Sąd Apelacyjny dysponując powyższymi wyliczeniami, które uznał za prawidłowe, stwierdził, że wartość przedmiotu sporu tzn. roczna różnica świadczeń ubezpieczonego obliczona zgodnie z art. 22 k.p.c. nie przekroczy kwoty 10.000 zł jako wartości poniżej której skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. Wobec powyższego Sąd Apelacyjny postanowił o odrzuceniu skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej na mocy art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Z rozstrzygnięciem Sądu Apelacyjnego nie zgodził się ubezpieczony wskazując w zażaleniu na naruszenie przepisów postępowania: art. 25 w zw. z art. 22 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., art. 278 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., art. 233 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., art. 19 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 128 § 1 w zw. z art. 132 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Jego zdaniem miarodajnym dla określenia wartości przedmiotu sporu jest żądanie pozwu (odwołania), a nie jego uzasadnienie, czy zebrany materiał dowodowy. Nawet bowiem nieuzasadnione żądanie nie uprawnia Sądu do zmiany jego wysokości; ryzyko w tym zakresie ponosi powód. Nadto ubezpieczony zauważył, że nie zostało mu doręczone pismo organu rentowego z dnia 2 maja 2018 r., w którym organ rentowy dokonał obliczeń wartości przedmiotu zaskarżenia, co pozbawiło

ubezpieczonego możliwości odniesienia się do twierdzeń organu i obrony swojego stanowiska.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie może doprowadzić do zamierzonego skutku.

Zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia jedynie w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty, oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Sprawa, w której ubezpieczony żąda przeliczenia emerytury i przyznania mu w wyniku tego przeliczenia wyższego świadczenia emerytalnego, nie jest sprawą o przyznanie emerytury, ale o jej wysokość. Sprawa, w której przedmiotem sporu jest wysokość świadczenia, jest zatem sprawą o prawa majątkowe, w której o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2017 r., I UZ 34/17, LEX nr 2401087).

Przepis art. 398² k.p.c. ma charakter bezwzględny i nie jest dopuszczalne dowolne, zależne wyłącznie od woli stron "oznaczenie" wartości przedmiotu zaskarżenia po to, ażeby uzyskać uprawnienie do wniesienia skargi kasacyjnej w sprawie, w której skarga taka jest niedopuszczalna (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2018 r., II UZ 119/17, LEX nr 2456371). Obowiązek oznaczenia w postępowaniu kasacyjnym wartości przedmiotu zaskarżenia powinien być rozumiany jako zobowiązanie do wykazania podstaw, na których opiera się wyliczenie, adekwatnych do przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2012 r., II PZ 38/11, LEX nr 1130381). Sąd drugiej instancji nie tylko jest uprawniony, ale i zobowiązany do sprawdzenia - w razie wątpliwości - wskazanej w skardze wartości przedmiotu zaskarżenia. Zgodnie bowiem z art. 398²¹ w postępowaniu kasacyjnym ma odpowiednie zastosowanie m.in. art. 368 § 2, który przewiduje, że przepisy art. 19-24 i 25 § 1 stosuje się odpowiednio (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2014 r., I CZ 61/14, LEX nr 1540482).

Uprawnienie sądu obejmuje nie tylko skontrolowanie danych składających się na wartość przedmiotu zaskarżenia, lecz także sposobu jej obliczenia, natomiast nie nakłada powinności jej samodzielnego ustalania (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2011 r., III UZ 1/11, LEX nr 846597). W sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe zwrócenie się do organu rentowego o ustosunkowanie się do wskazanej w skardze kasacyjnej wartości przedmiotu zaskarżenia jest uprawnionym sposobem jej weryfikacji (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 1998 r., II UZ 24/98, OSNAPiUS 1999 nr 8, poz. 291 i z dnia 2 sierpnia 2011 r., II UZ 27/11, LEX nr 1106736).

W rozpoznawanej sprawie wartość przedmiotu sporu, a następnie wartość przedmiotu zaskarżenia należało ustalić na podstawie art. 22 k.p.c. jako różnicę między sumą świadczeń za rok w wysokości dochodzonej a sumą świadczeń za rok w wysokości dotychczas przysługującej ubezpieczonemu. Niezrozumiały jest w tym kontekście zarzut naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 19 k.p.c., którego § 1 odnosi się do ustalania wartości przedmiotu sporu w przypadku roszczeń pieniężnych, § 2 zaś odsyła do kolejnych artykułów kodeksu. Wskazany przez ubezpieczonego art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS określa jedynie zasady wypłaty świadczenia i nie kreuje po jego stronie żadnego dodatkowego świadczenia, które należałoby uwzględnić przy obliczaniu wartości przedmiotu sporu (zaskarżenia).

Chybiony jest zarzut, iż wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia wymaga wiadomości specjalnych i Sąd Apelacyjny powinien w tym zakresie skorzystać z zasięgnięcia opinii biegłych. Ubezpieczony zdaje się nie dostrzegać różnicy pomiędzy merytorycznym rozpoznaniem sprawy, a określeniem wysokości dochodzonego roszczenia. Ustalając wartość przedmiotu zaskarżenia Sąd Apelacyjny oparł się na dokonany przez organ rentowy wyliczeniu potencjalnej wysokości emerytury ubezpieczonego przy uwzględnieniu postulowanych przez skarżącego podstaw wymiaru składek podanych w piśmie pełnomocnika z dnia 3 kwietnia 2018 r. Nie przesądził w żadnym razie, że podane przez ubezpieczonego wartości są prawidłowe. Za prawidłowe uznał jedynie wyliczenie dokonane przez ZUS w oparciu o przedstawione przez ubezpieczonego dane.

Chybiony jest również zarzut naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 132 § 1 k.p.c. Analogiczna sprawa była już przedmiotem rozpoznania przez Sąd Najwyższy. W postanowieniu z dnia 11 września 2013 r., II UZ 45/13, LEX nr 1375203 przyjęto, że art. 132 § 1 k.p.c. dotyczy wyłącznie pism procesowych w rozumieniu art. 125 § 1 k.p.c., a więc pism obejmujących wnioski i oświadczenia stron składane w toku sprawy poza rozprawą. Przepis art. 132 § 1 k.p.c. ma charakter wyjątkowy i nie może być wykładany w sposób rozszerzający, gdyż jego celem jest wyłącznie przyspieszenie rozpoznania sprawy. Pismo, w którym organ rentowy dokonał własnych obliczeń wartości przedmiotu zaskarżenia, nie było pismem procesowym w rozumieniu powołanych wyżej przepisów, ale stanowiło wyłącznie wykonanie zobowiązania nałożonego przez sąd odwoławczy dokonujący sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia dla potrzeb ustalenia dopuszczalności skargi kasacyjnej przysługującej poza tokiem instancji w sprawie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie. O kosztach postępowania rozstrzygnięto zgodnie z art. 98 § 1 i 3, art. 99, art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 i § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).